

УДК 631.5:634.2

ЗИМОСТІЙКІСТЬ СТОЛОВИХ СОРТІВ ВИНОГРАДУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Кирієнко М., аспірант

Уманський національний університет, Україна,

Постановка проблеми. Зимостійкість винограду є однією з ключових біологічних властивостей культури, що визначає можливість її вирощування у північних та нестійких за кліматом регіонах, зокрема в умовах Лісостепу України. Вона характеризує здатність рослин витримувати комплекс несприятливих факторів зимового періоду: низькі температури, відлиги, льодову кірку, випрівання та ін. (phzt-journal.isgkr.com.ua)

Критичними для більшості сортів винограду є температури на рівні $-23...-25^{\circ}\text{C}$, які можуть призводити до значного пошкодження бруньок і багаторічної деревини (phzt-journal.isgkr.com.ua). Саме тому селекція та добір морозо- і зимостійких сортів є визначальним напрямом розвитку виноградарства у Лісостепу [1].

Клімат Лісостепу характеризується помірною континентальністю, нестабільністю зимових температур і частими відлигами, що негативно впливають на перезимівлю винограду. Головним обмежуючим фактором є саме температурний режим зими, який визначає ступінь пошкодження вічок, пагонів і штампів. У цих умовах особливої актуальності набуває використання адаптованих сортів та агротехнічних заходів підвищення зимостійкості [2].

В Україні до Державного реєстру включено десятки сортів винограду різного напрямку використання, частина з яких рекомендована для умов Лісостепу. Дослідження показують, що адаптивність сортів значною мірою визначає їхню зимостійкість. Так, у різних ґрунтово-кліматичних умовах відзначено суттєву варіабельність цього показника залежно від генотипу.

Метою наших досліджень було встановлення впливу низьких температур в зимовий період на столові сорти винограду. Зимостійкість столових сортів винограду було досліджено в умовах Центрального Лісостепу України. Виноградник був закладений на плантаціях Навчально виробничого відділення Уманського національного університету у 2022 році. Дослідження проводили у зиму 2025 – 2026 років. Об'єктами досліджень були ранньо-середні столові сорти винограду: Кардишах Таїровський, Кишмиш Таїровський, Оригінал та Персей, а також пізні столові сорти: Комета, Таїрян, Загадка.

Результати досліджень. Встановлено, що нові сорти винограду відзначалися різною інтенсивністю росту, визріванням лози та формуванням продуктивності, що безпосередньо пов'язано з їх зимостійкістю. За результатами експериментів доведено, що деякі столові сорти селекції ННЦ

«ІВіВ ім. В. Є. Таїрова» продемонстрували високий адаптивний потенціал до несприятливих факторів середовища.

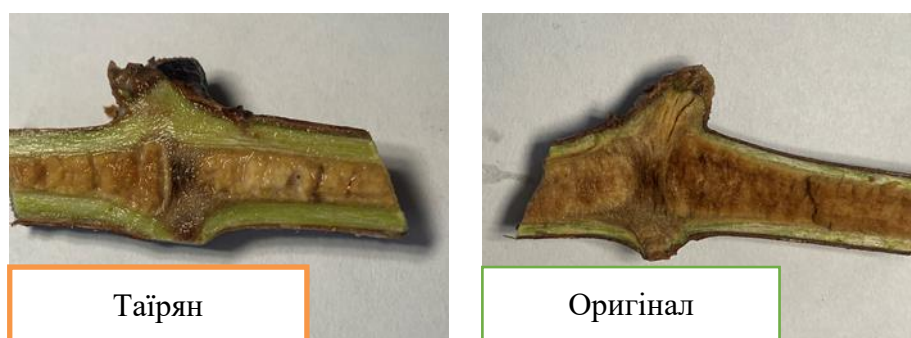

Рис. 1. Вигляд перерізу вузла винограду сортів Таїрян та Оригінал після зимового періоду.

Аналіз представлених на рис.1 перерізів лози винограду сорту Таїрян показує, що центральна частина вічка має світло-коричневе забарвлення. Видно часткове потемніння тканин, але не повне некрозування. Камбій і частина провідних тканин виглядають відносно збереженими. Таким чином слід констатувати, що у сорту Таїрян за період дії низьких температур відбулося часткове пошкодження вічка. За цього орієнтовна життєздатність складає 50–70%, що вказує на середня зимостійкість впродовж зимового періоду 2025-2026 року. У сорту Оригінал (рис.1) встановлено чітко виражене темно-коричневе / буре забарвлення в зоні вічка, отже спостерігається глибоке пошкодження тканин. Ознаки некрозу значно сильніші, ніж у сорту Таїрян. Таким чином у сорту Оригінал відмічено сильне пошкодження або загибель вічок. При цьому орієнтовна життєздатність складає 10–30%, що свідчить про низька зимостійкість.

Висновки. За результатами візуальної діагностики встановлено, що сорт Таїрян має вищу адаптивність до умов зимівлі порівняно з сортом Оригінал, у якого зафіксовано значні пошкодження генеративних бруньок. Це свідчить про різну генетично зумовлену морозо- та зимостійкість досліджених сортів.

Список використаних джерел

1. Паламарчук І.І., Тисячний О.П. Дослідження сортових ресурсів винограду (*Vitis vinifera* L.) в умовах Лісостепу України. Наукові доповіді НУБіП України. 2023. № 5 (105).
2. Заморський В.В., Яровий М.С. Виробничо-біологічні особливості нових сортів винограду в умовах Правобережного Лісостепу України. Збірник наукових праць УНУС. 2024. Вип. 104, ч. 1. С. 210–216.
3. Василенко О.С., Кондратенко Т.Є. Якість ягід винограду в умовах північної частини Лісостепу України. Вісник УНУС. 2021. № 1. С. 96–101.